

İĞDIR ÜNİVERSİTESİ KURUMSAL AÇIK ERİŞİM POLİTİKASI

POLİTİKA BAŞLIĞI:

İğdir Üniversitesi bünyesinde yapılan akademik çalışmalar için açık erişim, kurumsal arşivleme, uzun dönemli derleme ve dijital koruma.

GEREKÇE:

“Açık Erişim”, kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara erişimde standart bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Kullanıcılar bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık internet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmektedir. Yayınların tam metinleri okunabilir, indirilebilir, kopyalanabilir, dağıtılabilir, yazdırılabilir, aranabilir, veya bu makalelerin tam metinlerine bağlantı verilebilir, dizinlemek için taranabilir, bir yazılıma veri olarak aktarılabilir ya da her türlü yasal amaç için kullanılabilir. Bilimsel yayınların tam bir sürümü açık erişime, sınırsız dağıtma, birlikte çalışabilirliğe ve uzun dönemli arşivlemeye olanak sağlamak için en azından bir çevrimiçi arşivde depolanır.

Avrupa Komisyonu bilginin serbest dolaşımını Avrupa Araştırma Alanı'nın önceliklerinden biri olarak kabul etmektedir. Açık erişim, bilimsel bilgiye erişimde yasal, ticari ve teknolojik engeller kaldırılarak araştırma sürecini daha etkili, araştırma sonuçlarını daha görünür hale getirmektedir. Avrupa Komisyonu, 2012'de Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ulusal açık erişim politikalarını geliştirmelerini, araştırma yapan ve destekleyen kurumların da bu doğrultuda hareket etmelerini ve geliştirilen politikaların ulusal düzeyde ve Avrupa çapında koordine edilmesini önermiştir. Dahası, 2014-2020 yıllarını kapsayan çerçeve programında (Ufuk 2020) AB fonlarıyla desteklenecek araştırmalar için açık erişim zorunlu hale getirilmiştir. ABD, İspanya ve İtalya gibi ülkelerde kamu kaynaklarıyla yapılan araştırma çıktılarına açık erişim için yasal düzenlemeler yapılmıştır. Avrupa Araştırma Üniversiteleri Birliği bilimsel yayınlara ve verilere açık erişimi desteklemektedir.

POLİTİKA AMAÇLARI:

İğdir Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Politikası, öğretim elemanlarının araştırmalarının ve entelektüel ürünlerinin erişilebilirliğini, görünürlüğünü, kullanımını ve etkisini artırmak; araştırmalardan üretilen yayınları daha etkin yönetebilmek ve kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara serbestçe erişimi desteklemek amacıyla geliştirilmiştir.

Bu amaçla **01 Aralık 2014** tarihinden geçerli olmak üzere:

1. İğdir Üniversitesi öğretim elemanlarının tüm hakemli dergi makalelerinin ve yayımlanmış konferans bildirilerinin elektronik kopyalarını yayına kabul edilir edilmez **en geç bir ay içinde** İğdir Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Arşivinde depolamaları şarttır. Bu madde **1 Ocak 2010'dan** bu yana yayımlanan tüm hakemli makaleler ve konferans bildirileri, tezler, araştırma raporları, çalışma belgeleri gibi yayınlar ve araştırma çıktıları için de geçerlidir.

2. İlk maddede tanımlanan tüm yayınların üst verilerinin (başlık, yazarlar, kurumsal bağlantı, makaleyi kabul eden derginin adı, vs.) Iğdır Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Arşivinde depolanması şarttır.
3. Iğdır Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Arşivinde yayınların depolanması ve bu yayınlar için erişim koşullarının tanımlanmasından (Açık erişim, ambargolu açık erişim, sınırlı erişim) ilk yazar sorumludur. Yayınların depolama ya da daha sonra mümkün olan en kısa zamanda erişime açılması şarttır. Iğdır Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Arşivi sınırlı erişim yayınların yazarlarına kullanıcılarından gelen bireysel e-baskı (elektronik print) isteklerini karşılama izni verir. İlk yazar sağlanan bibliyografik verilerin kalitesinden sorumludur.
4. **1 Ocak 2016** tarihinden itibaren Üniversite'nin resmi raporlarında (örneğin, yıllık faaliyet raporları) ve öğretim elemanlarının performanslarını ölçmek ve değerlendirmek (atama, yükseltme, araştırma destek başvuruları) amacıyla kullanılan yayın listelerinde ve özgeçmişlerinde sadece Iğdır Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Arşivinde olan ve yukarıdaki kurallara göre depolanan yayınlar dikkate alınır.
5. Iğdır Üniversitesi tüm öğretim elemanların,
  - a) Mümkünse yayınlarının telif haklarını korumaya;
  - b) Yayın yılına bakılmaksızın kitap, kitap bölümü, rapor, çalışma belgesi vb. gibi tüm yayınlarını ve araştırma çıktılarını Iğdır Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Arşivinde depolamaya;
  - c) Yayıncıların koşulları izin verir vermez yayınların tam metinlerini Iğdır Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Arşivi aracılığıyla erişime açmaya

teşvik eder. Yayınların depolanması hiçbir şekilde yazarların yayıncı tercihini ve yayın mecrasını sınırlamaz.

6. Öğretim elemanları yayınlarının tam metinlerini nedenlerini (örneğin patent alma, ulusal güvenlik vb. gibi) Üniversitenin ilgili birimine belgelemek kaydıyla bir süreliğine Iğdır Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Arşivi aracılığıyla erişime açmaktan muaf tutulabilir. Süre bittiğinde bu yayınlar otomatik olarak erişime açılır.

Ayrıca,

Iğdır Üniversitesi kurumsal arşivinde depolanan araştırma sonuçlarının derlenmesini, düzenlenmesini ve korunmasını güvence altına alır. Kurumsal arşivin kurulmasından ve yönetiminden Iğdır Üniversitesi Kütüphanesi sorumludur. Kaynakların verimli kullanılması açısından Üniversitenin diğer birimleri(Örneğin, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, Bilimsel Araştırma Birimi, Eğitim Komisyonu vb. gibi) Kütüphaneye işbirliği yaparlar.

Iğdır Üniversitesi öğretim elemanlarını kamuya açık araştırma raporlarında kanıt işlevi gören ve/veya hakemli yayınlarda referans verilen tüm araştırma veri setlerini kurumsal arşivde veya uygun başka bir açık veri arşivinde depolamak için teşvik eder.

Iğdır Üniversitesi bilimsel yayınlara açık erişimi teşvik eder ve yayınların açık erişim dergilerinde yayımlanması için destek verir. Depolamayı kolaylaştırmak, arşivin kullanımı

için araştırmacıları eğitmek, telif hakları konusunda bilgi sağlamak, veri yönetim planlarını incelemek ve koruma planı geliştirmek için araştırmacılarına yardımcı olur.

KAPSAM

Iğdir Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Sistemi, niversite mensupları tarafından gerçekleştirilen ve Iğdir niversitesi'nce doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen tüm akademik çalışmaları kapsar. Iğdir Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Sistemi'nin içeriği aşağıdaki materyallerden oluşur;

- Bilimsel dergilerde yayınlanmış makaleler,
- Yayınlanma aşamasında olan makaleler,
- Yüksek lisans ve doktora tezleri,
- Konferans bildirileri,
- Seminer metinleri,
- Teknik notlar,
- Proje alışmaları,
- Kitaplar,
- Kitap içindeki bölümler,
- dll alışmalar,
- Patent belgeleri,
- Açık Ders Materyalleri.

TANIMLAR:

Iğdir Üniversitesi Mensubu: Bu metinde Iğdir Üniversitesi Akademisyenleri, Personeli ve ğrencileri " Iğdir Üniversitesi Mensupları" olarak adlandırılmışlardır.

Açık Erişim: Bir Iğdir Üniversitesi Mensubu tarafından gerçekleştirilmiş akademik çalışmaya ücret ödemeden, engellenmeden, dijital olarak erişebilmesini ifade eder. Bu alışmalar; hakem değerlendirmesinden geçerek akademik bir dergide yayınlanma hakkını kazanan makaleleri, tezleri, bildiri metinlerini, projelere ait ıktıları ve açık dersmateryallerini içerir.

Akademik alışmalar: Iğdir Üniversitesi Mensuplarının araştırmaları, aldıkları fonlar ve yaptıkları faaliyetler sonucu ortaya çıkan tüm çalışmaları ifade eder.

Arşivleme: Akademik alışmaların Iğdir Üniversitesi Arşiv sisteminde depolama sürecini,

Kişisel Arşivleme: Bir Iğdir Üniversitesi Mensubunun entelektüel katkı sağladığı çalışmasını Iğdir Üniversitesi Açık Arşivi'nde depolanmasını içeren süreci ifade eder.

İvedi Arşivleme/Opsiyonel Erişim: Akademik çalışmaların hakem denetiminden geçmiş biçimlerinin ivedilikle Iğdir Üniversitesi Açık Arşivi'nde arşivlenmesi ve erişime açılmasını ifade eder.

Ambargo: Araştırma sonuçlarının belli bir süre (6-12 ay) erişime kapalı tutulmasını ifade eder.

İLKELER:

Bu politikanın etkin biçimde uygulanabilmesi için aşağıdaki koşullara dikkat edilmelidir:

Iğdır Üniversitesi Rektörlüğü, bu politikanın uygulanmasından sorumlu olacak ve gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde ve politikalarda yapılabilecek değişiklikler konusunda yürütücü görevini üstlenecektir.

Iğdır Üniversitesi Rektörlüğü, bir Açık Erişim Danışma Kurulu kurulmasına öncülük ederek bu kurulun yürütücülüğünü üstlenecektir.

Iğdır Üniversitesi Kurumsal Açık Erişim Danışma Kurulu:

- a) Rektör veya görevlendireceği Rektör yardımcısı,
- b) Senato Temsilcisi,
- c) Fen-Edebiyat Fakültesi Temsilcisi,
- d) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi temsilcisi,
- e) Mühendislik Fakültesi temsilcisi,
- f) İlahiyat Fakültesi temsilcisi,
- g) Ziraat Fakültesi temsilcisi,
- h) Güzel Sanatlar Fakültesi temsilcisi,
- i) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı Temsilcisi'nden oluşur.

Açık Erişim Danışma Kurulu, bu politikanın yürürlüğe girmesini takip eden ilk üç yıl içerisinde her yıl, bu üç yılın sonunda takip eden dönemde ise her üç yılda bir, bu politikanın değerlendirmesini gerçekleştirmekle yükümlü olacaktır. Kurul, gerekli gördüğü hallerde politikayı revize etme veya değiştirme çalışmalarından sorumlu olacaktır. Öneri ve görüşler Iğdır Üniversitesi Rektörlüğü'ne sunulacaktır.

Iğdır Üniversitesi Mensupları, akademik çalışmalarının uzun dönemli derlenmesi ve korunması konusunda aşağıdaki koşulları kabul eder:

- ✓ Her Iğdır Üniversitesi Mensubunun, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmaların son versiyonları Iğdır Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde depolanır. Ambargo vb. koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamı engellenmiş bazı bireysel çalışmalar bu ilkenin dışındadır.
- ✓ Iğdır Üniversitesi Kütüphanesi, açık erişim olarak uygun şekilde yayınlanması için akademik çalışmalarını Iğdır Üniversitesi Açık Arşivi'nde depolayan Iğdır Üniversitesi Mensupları ile birlikte çalışır.
- ✓ Iğdır Üniversitesi Kütüphanesi, Iğdır Üniversitesi Açık Arşivi'nde yer alan tüm akademik çalışmaların derlenmesinin ve uzun dönemli korunmasının güvenli depolama ile gerçekleştirilmesini koordine eder.

Iğdır Üniversitesi Mensupları yukarıda sıralanan koşullar ile birlikte, bir akademik dergide yayımlanması onaylanmış olan akademik çalışmalara en üst düzeyde erişimin desteklenmesi için aşağıdaki süreçleri takip etmeyi onaylar:

Depolama: Her Iğdır Üniversitesi Mensubu, yayın tarihinden geç olmamak koşuluyla, hakem değerlendirmelerinden geçerek, akademik bir dergide yayımlanmak için onay almış makalesinin dijital bir kopyasını Iğdır Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde depolar.

Açık Erişim/Seçimli Gecikmiş Açık Erişim: Yazar, çalışmalarının kamuya ivedilikle açılması için depolama sürecinde kullanılan açık erişim yazılımının ayarlarını "Açık Erişime İvedilikle Sunulması" seçimiyle gerçekleştirmesi yönünde desteklenir. Yazarın yayıncılarla yaptığı anlaşmalar ve kişisel arşivleme seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim iki başlıkta uygulanacaktır:

- ✓ Kamuya Açık Erişim
- ✓ Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim (Ambargo süresi 12 (oniki) ayı geçmeyecektir.)

Lisanslama: Her Iğdır Üniversitesi Mensubu, entelektüel katkı sağladığı çalışmasının Iğdır Üniversitesi Kütüphanesi tarafından işletilecek Iğdır Üniversitesi Kurumsal Açık Arşivi'nde kamuya açık olarak açık dağıtım ve koruma prensiplerine uygun şekilde depolanacağını kabul eder. Yasal koşullar çerçevesinde, her Iğdır Üniversitesi Mensubu çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını çiğnemeyecek şekilde tekeli olmayan, geri alınamaz ve tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile Iğdır Üniversitesi Kurumsal Açık Arşivi'nde depolamaya onay verir. Bu politikanın onayı, Rektör veya görevlendirdiği bir sorumlu tarafından takip edilir.

Çok Yazarlı Çalışmalarda Depolama Sorumluluğu: Iğdır Üniversitesi Mensupları, birden fazla kurumdan birden fazla yazarın işbirliğinde hazırladıkları çalışmaları Iğdır Üniversitesi Açık Arşivi'nde depolayabilirler. Birden fazla Iğdır Üniversitesi Mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda ise, kaynağı Başyazar depolar.